

Drop-in-dåb hører ikke hjemme i folkekirken

Dåb indebærer indlemmelse i den kristne menighed. Det gælder ved barnedåb, og det gælder ved voksendåb. Men ved dåb af voksne mennesker er folkekirken begyndt at optræde på en måde, der isolerer dåben fra fællesskabet med den kristne menighed.

Jeg tænker her på den såkaldte "drop-in-dåb", der siden 2017 har været en mulig dåbsform i Danmark.

Dåb direkte fra gaden

Det liturgiske fagudvalgs rapport om dåb og nadver beskriver drop-in-dåben således:

"Drop in-dåb vil sige, at mennesker, der ønsker selv at blive døbt eller at lade deres børn døbe, kan komme ind fra gaden og få det gjort. Kirken åbner således i et særligt tidsrum uden for højmessens dørene og lader folk komme uanmeldt for at blive døbt."

Det ligger i ordet "uanmeldt", at folk spontant kan dukke op og blive døbt uden anden dåbsforberedelse end en kort samtale med den præst, der skal foretage dåben. Det ligger også i konceptet, at dåben finder sted uden for højmessens, det vil sige uden den faste menigheds tilstedeværelse. Dåben fremstilles således som en sag alene mellem den enkelte og Gud.

Liturgirapporten er udmærket klar over, at drop-in-dåb betegner en nydannelse i forhold til hidtidig dåbspraksis i folkekirken, men rapporten forsøger efter bedste evne at retfærdiggøre den nye dåbsform.

På side 65 gør rapporten gældende, at "den kristne kultur bidrager til et alment kendskab til den kristne tros indhold". Antagelsen synes at være, at et alment kendskab til den kristne tros indhold gør en egentlig dåbsforberedelse overflødig.

Til støtte for det seriøse i drop-in-dåb som adgangsvej til dåben peger rapporten på, at de mennesker, der kommer til drop-in-dåb, "rent faktisk har overvejet dåb igennem længere tid."

Rapporten griber derefter til en teologisk påstand: "Tilsvarende understreger den lutherske dåbsforståelse, at der ikke stilles krav til dåbskandidaten om en bestemt indsigt eller overbevisning som forudsætning for dåb."

Meningen med påstanden må være, at en udøbt voksen uden videre er klar til at blive døbt, så snart vedkommende anmoder om det.

Dåbens sakramente forudsætter modtagelse i tro

Men den påberåbte lutherske dåbsforståelse er nu ikke så entydig en sag, som rapporten giver indtryk af. Forberedelsesløs adgang til voksendåb strider i hvert fald imod biskoppernes vejledning om dåb i folkekirken.

I biskoppernes vejledning hedder det udtrykkeligt: "Til dåb hører undervisning i troens liv og indhold. I en evangelisk-luthersk forståelse er sammenhængen mellem dåb og dåbsundervisning uomgængelig."

Til brug for voksendåb indeholder biskoppernes dåbsvejledning en række anvisninger på tilrettelæggelse af dåbsforberedende undervisning, men citatet fra vejledningen burde være tilstrækkeligt belæg for, at drop-in-dåb harmonerer dårligt med biskoppernes dåbsvejledning.

Drop-in-dåb er kommet ind i folkekirken, uden at der mig bekendt foreligger en fælles biskoppelig godkendelse af den nye dåbspraksis. Som jeg ser det, bærer drop-in-dåben ved til den misforståelse, at dåben er en magisk handling, hvis virkning udløses ved den blotte udførelse af handlingen.

Hvorfor er det ellers så magtpåliggende for folk at komme uanmeldt ind fra gaden og anmode om at blive døbt lige på stedet? Man må spørge, hvorfor det er blevet magtpåliggende for folkekirken at lægge hus og præster til at foretage drop-in-dåb?

Mener man fra teologisk hold, at et menneske er afskåret fra Guds nåde i den tid, der måtte hengå, indtil en ønsket dåbshandling foretages? – Vel næppe. Men hvorfor så dette hastværk med at døbe folk?

Efter luthersk opfattelse er dåben et sakramente, dvs. en tegnhandling der indbyder et menneske til at tro på det nådestilsagn fra Gud, som tegnhandlingen forkynder og giver synligt og sanseligt krop i den rituelle handling.

Martin Luther og andre med ham understreger, at dåbens sakramente forudsætter modtagelse i tro. Uden modtagelse i tro er dåbshandlingen dog ikke ugyldig, men den døbte får ikke gavn og glæde af dåbens nådestilsagn, hvis troen på Guds nåde er fraværende.

Gudstjenesten som troens holdepunkt

Nu er det ikke kirkens opgave at tage temperaturen på folks tro eller på forhånd betvivle folks motiver til at ville døbes. Kirken skal generøst komme de folk i møde, som anmoder om dåb. Én ting bør man dog gøre fra kirkens side, nemlig at pege på gudstjenesten som det sted, hvor døbte mennesker samles om lovsang og bøn, ordets forkyndelse og fælleskabet ved nadverbordet.

Over for dåbskandidater bør det være oplagt at pege på gudstjenesten som det faste holdepunkt, hvor troen henter sin inspiration og frimodighed.

Hvordan kan kirken pege overbevisende på gudstjenesten? – Jeg mener, at man fra kirkens side kan insistere på, at en voksen, der vil døbes, må gå i kirke nogle gange inden dåben. Hvor mange gange kan diskuteres. Men når det er sådan, at konfirmander må vise sig nogle gange i kirken inden deres konfirmation, er det lige så oplagt, at en voksen, der vil døbes, må vise sig i kirken nogle gange. Han eller hun bør simpelthen afkræves en elementær agtelse for menighedens gudstjeneste.

Jeg mener, at folkekirken har givet køb på agtelsen for menighedens gudstjeneste ved sorgløst at lade drop-in-dåben vinde indpas. Den svigtende agtelse kan hverken de drop-in-døbte eller kirken selv være tjent med. Derfor må biskopperne opfordres til at sætte drop-in-dåben på deres dagsorden.

Når der ifølge dåbsvejledningen er en "uomgængelig sammenhæng" mellem dåb og dåbsundervisning, så bør denne omstændighed give biskopperne anledning til overveje, om deres dåbsvejledning må skrives om, eller om den nye praksis med drop-in-dåb bør erkendes som en tilsnigelse, der ikke hører hjemme i folkekirken og derfor må bringes til ophør.